

CÂTEVA DATE DESPRE SISTEMUL DE PROTECȚIE ȘI APĂRARE AL AȘEZĂRILOR PREISTORICE DE LA CÂRCEA, "HANURI" ȘI "VIADUCT"

**MARIN NICA
BOGDAN TĂNĂSESCU**

În anul 1970 cu ocazia săpării șanțului pentru instalarea unei mari conducte de gaze, locuitorul Staicu Nicolae ne aducea la cunoștință primele dovezi (ceramică, unelte de silex și piatră), provenite din cele două așezări preistorice și daco-romane de la Cârcea, punctele "Hanuri" și "Viaduct".

Situată la limita dintre terasa inferioară și cea superioară a Jiului, pe malul stâng al pârâului Cârcea, la 9 km sud-est de Craiova și la sud-vest de sat, așezarea preistorică de la "Hanuri" a fost distrusă în cea mai mare parte cu ocazia lucrărilor de construire a căii ferate și a șoselei București-Craiova.

Suprafața din spatele cișmelei, mai precis din curtea locatarii Popa Elena precum și o parte din șosea, unde se afla chiar centrul așezărilor preistorice, au fost practic desființate. Astfel, din suprafața inițială de 150x60m nu au mai rămas decât două porțiuni: una în fața haltei CFR de 25x6m, cealaltă situată între halta CFR și șosea de 50x45m. Aceasta a fost afectată de gropile plantației de viță de vie și de cele ale necropolei medievale din secolul al XVI-lea.

Așezările preistorice și daco-romane de la "Viaduct", situate pe malul drept al pârâului Cârcea, vis-a-vis de cea de la "Hanuri", se întinde pe o suprafață de 700x300m. Suprafața cuprinsă între calea ferată și șosea, mai ales complexele de locuire daco-romane și ale epocii bronzului de tip Verbicioara, au fost grav afectate de lucrările pentru plantarea viței de vie.

În cadrul celor 75 de secțiuni săpate în așezarea de la "Viaduct" (fig. 1), au fost descoperite până în prezent resturile a 27 de locuințe de suprafață neolitice, 12 cuptoare neolitice de ars oale, șanțul de protecție al așezării cu ceramică pictată policrom, gropi rituale, vetre, locuințe și șanțul epocii bronzului din faza Verbicioara III, două colibe și groapa unui bordei cu ceramică daco-romană și numeroase gropi menajere din toate epocile (fig. 1).

Rezultatele cercetărilor din așezările de la Cârcea, au intrat deja în literatura arheologică prin definirea unui nou grup cultural Cârcea, cu caracteristici proprii ale neoliticului timpuriu și mijlociu de la sud de Carpați, cât și prin rezolvarea problemei originii și evoluției culturii Verbicioara, surprinsă stratigrafic în ambele așezări de la "Hanuri" și "Viaduct".

În toamna anilor 1997 și 1998, odată cu eliberarea așezării de la "Hanuri" de plantația de viță de vie, Muzeul Olteniei a finanțat reluarea săpăturilor în această așezare, urmărindu-se limitele așezărilor neo-eneolitice, precum și cele ale așezării de tip Verbicioara. S-au trasat în acest scop, două secțiuni (SXVI și XVII) lungi de 40 și respectiv 30 m, chiar pe mijlocul așezării (fig. 4/1). Pe lângă descoperirea mai multor complexe de locuire neo-eneolitice, am avut surpriza să identificăm șanțul așezării epocii bronzului de la "Hanuri" (fig. 4/1-5). În stadiul actual al cercetărilor, în cele două așezări de la Cârcea au fost identificate până în prezent 3 șanțuri, din care două cu rol de protecție a așezării de animalele sălbatice (fig. 1; 2/1-3,5; 3/1; 4/6) și numai unul, cel de la "Hanuri" poate fi apreciat ca șanț de apărare (fig. 4/2-5) împotriva unor eventuale atacuri care puteau pune în pericol însăși existența așezării. Un al patrulea șanț de protecție ar putea fi identificat în așezarea gumelnițeană de la "Viaduct", așa cum indică adâncitura în formă de șa ușor observabilă în marginea de sud a terasei care urmează a fi secționată. Numai o așezare de mari dimensiuni cu o comunitate numeroasă și stabilă putea să se protejeze sau să se apere în acest mod pentru o perioadă mai îndelungată. Un exemplu în acest sens ni-l oferă șanțul de protecție din așezarea neolitică de la "Viaduct", care a fost săpat în decursul fazei ceramiciei pictate negru pe roșu (Cârcea II b) de la sfârșitul neoliticului timpuriu. Încă din primele carouri ale secțiunii I trasată în 1971, la marginea de sud a așezării am avut șansa să identificăm șanțul de protecție al acesteia (fig. 2/1-3, 5). Pentru a delimita forma curbă a șanțului, am executat 14 secțiuni așa cum se observă și pe planul general al așezării (fig. 1).

Șanțul cu pereții ușor înclinați, avea dimensiuni mici: lărgimea gurii de 3 m, fundul de 2,25 m, iar adâncimea nu depășea 2,40 m față de nivelul actual al solului și 1,30 m față de cel preistoric (fig. 2/1-5, 3/1,2). Spre capătul de nord șanțul se îngustează. Faptul că șanțul coboară depășind marginea de sud a terasei, constituie o dovadă că acesta a fost săpat pentru a proteja așezarea de animalele sălbatice care puteau pătrunde dinspre valea pâ râului. Marginea de nord-est a așezării era protejată de râpa abruptă care se mai poate vedea și astăzi (fig. 1).

Numeroasele situații stratigrafice surprinse în cele 14 secționări ale șanțului (fig.1), ceramica pictată negru pe roșu (fig. 2/6-8) descoperită pe fundul acestuia și cea pictată policrom (fig. 2/9,10) descoperită în umplutura șanțului sau în gura cuptorului nr. 1 (fig. 2/2), constituie dovezi sigure că șanțul a fost săpat în decursul fazei ceramicii pictate negru pe roșu (Cârcea II b), înaintea celei policrome. Pe profilele de la fig. 2/1-3 se poate vedea clar cum cuptoarele de ars ceramică au fost săpate în umplutura șanțului de protecție care în faza Cârcea III nu mai avea nici un rol. Diferențele de nivel în care au fost amenajate cele 4 vetre din imediata apropiere a șanțului (fig. 2/4), constituie dovezi stratigrafice clare a fazelor de evoluție ale așezării neolitice de la Cârcea "Viaduct".

Resturile unei locuințe de suprafață cu ceramică de tip Dudești-Vinșa de la 0,50 m adâncime, suprapune șanțul de protecție (fig. 2/5), timp în care așezarea cu ceramică pictată policrom de la începutul neoliticului mijlociu, încetase să mai existe.

Profilul stratigrafic al șanțului din S LX (fig. 3/1,2), ne prezintă fazele de umplere ca o dovadă a existenței de scurtă durată a acestuia. Astfel pe fundul șanțului se poate observa un strat foarte subțire de umplutură cu cenușă, care s-a depus în decursul funcționării acestuia (fig. 3/1), după care urmează o altă umplutură de culoare maroniu- gălbuie puțin mai groasă, intermediară, suprapusă de o altă umplutură groasă de 1 m de culoare ciocolatie, cu ceramică pictată policrom din faza Cârcea III. Gropița care se poate observa atât în planul și profilul șanțului din S LX (fig. 2/2), constituie dovada dublării cu un eventual gard, nu prea înalt, al șanțului de protecție din faza Cârcea II b.

În stadiul actual al cercetărilor, acesta este cel mai vechi șanț de protecție cunoscut pe teritoriul țării noastre, care proteja sau delimita partea sudică a așezării a cărei suprafață atingea în faza Cârcea II b, dimensiunile de 340 x 200 m, așa cum se poate observa și pe planul general al așezării de la "Viaduct" (fig.1). Este vorba de o așezare a neoliticului timpuriu de dimensiuni considerabile la acea vreme, în care putea locui o comunitate numeroasă, cu al cărei efort s-a reușit săparea cu săpăligi de lemn al șanțului de protecție pe o lungime de sute de metri. El reprezintă în acest sens un anume moment legat de așa zisul fenomen al *starcevizării* populației locale din zona centrală a Olteniei. Se poate vorbi și de o anumită migrație a unei populații sudice asimilată de comunitatea de la "Hanuri", care-și întemeiază o nouă așezare pe terasa opusă a pâ râului Cârcea la "Viaduct".

Nu este exclus ca eforturile de protejare prin săparea șanțului să reflecte tocmai presiunea acestor comunități de origine sudică sau sud- vestică de tip Starcevo. Oricum durata scurtă a așezării neolitice de la "Viaduct", constituie dovada unor impulsuri sudice nu numai în evoluția culturală exprimată mai ales în splendida ceramică pictată policrom, ci și demografic, încât așezarea neolitică de la "Viaduct" a devenit neîncăpătoare. Așa se și explică umplerea într-un ritm așa rapid, a șanțului de protecție cu numeroase resturi menajere și uneori cu cranii umane, obicei întâlnit și în gropile rituale din fazele timpurii ale așezării neoliticului de la "Hanuri".

Dacă în timpul săpării șanțului de protecție din faza Cârcea II b, suprafața așezării măsura peste 300 x 200 m, după umplerea acestuia ea se extinde spre sud cu încă 200 m.

Așadar în decursul fazei cu ceramică pictată policrom (Cârcea III), așezarea de la începutul neoliticului mijlociu, depășea dimensiunile de 500 x 200 m.

În stadiul actual al cercetărilor, nu am reușit să identificăm șanțurile de protecție din această fază și nici ale așezării Dudești-Vinșa din perioada neoliticului mijlociu și târziu, care suprapune pe cea cu ceramică pictată policrom, a cărei dimensiune depășea 700m. Existența acestora este posibilă și la Cârcea "Viaduct", deoarece în perioada neoliticului mijlociu și târziu, în majoritatea așezărilor neolitice cercetate din Oltenia, de la Hotărani- Fărcașele, Vădastra², Sălcuța³, și mai ales cele de tip Boian⁴, din Muntenia, acestea sunt prevăzute cu șanțuri de protecție care au în general aceleași

dimensiuni. Abia în perioada eneolitică, ca o consecință a procesului de indoeuropenizare, când se produc mișcări de populații din zonele stepice, așezările de tip Gumelnița⁵, Sălcuța⁶, Cucuteni⁷, sunt înconjurate cu șanțuri de apărare de dimensiuni mai mari.

Nu este exclus ca și în așezarea gumelnițeano-sălcuțeană de la Cârcea-"Viaduct", să putem identifica șanțul de apărare, așa cum indică adâncitura în formă de șa din marginea terasei.

Așa cum aminteam mai înainte, eliberarea așezării de la "Hanuri" de plantațiile viței de vie, ne-a permis în cadrul secțiunilor XVI și XVII trasate la 20 m distanță una de cealaltă, chiar pe mijlocul așezării (fig. 4/1), să urmărim caracteristicile șanțului de apărare, de formă ușor curbată, care înconjură sau delimitează marginea de sud a așezării din epoca bronzului, în zona de contact a pantei cu terasa inferioară a Jiului (fig. 4/1,2).

Așa cum se poate observa pe cele trei profile ale secțiunilor, șanțul de apărare de tip Verbicioara, prezintă în general aceleași elemente. Astfel, de la gura șanțului largă de 14m, pornesc oblic spre fundul acestuia cele două praguri, la baza cărora s-au săpat gropile palisadei, la adâncimea de 3 m față de nivelul de călcare al așezării (fig. 4/3-5). Primul prag al șanțului din secțiunea XVI (fig 4/3), larg de 4 m, pornește lin din marginea așezării către exterior, după care coboară brusc spre fundul șanțului, formând un al doilea prag înalt de 1,25 m, la baza căruia a fost săpată groapa de par a palisadei cu diametrul de 0,20 m și adâncă de 1,14 m (fig. 4/3); ea pornește chiar de la baza resturilor prăbușite spre exterior ale palisadei incendiate, așa cum se poate observa și pe profilul secțiunii XVI între carourile 6 și 4 (fig. 4/3,4). Pe fundul neted al șanțului larg de 2,08 m a fost săpat un canal de scurgere a apei cu lățimea de 0,36 m și adâncimea de 0,40 m ca o dovadă că ne aflăm în apropiere de gura șanțului așa cum se poate observa și pe planul general al așezării de la "Hanuri" (fig.4/1).

Fundul șanțului din SXVI este suprapus de un strat de umplutură cu cenușă, gros de 0,40 m amestecat cu numeroase resturi de chirpic (bucăți de lut cu urme de nuielă) cu puternice urme de arsură, până la vitrifiere, provenite de la pereții palisadei incendiați și prăbușiți spre exterior (fig. 4/3,4). Urmează apoi, un strat de umplutură cu cenușă afânată, în grosime de 1,70 m cu rare urme menajere mai ales fragmente ceramice tipice primei faze a culturii Verbicioara (fig. 6/1-9). Acesta este suprapus de ultimul strat în grosime de 0,90 m, care se confundă cu stratul vegetal, puternic tasat, cu rare urme menajere și pe care-l socotim remaniat după ce așezarea a fost părăsită.

În secțiunea XVII săpată la 20 m nord de SXVI, elementele aceleiași șanț de apărare sânt mai clar conturate sau profilate (fig.4/5).

Din gura largă tot de 14 m, (fig. 4/5) pornesc cele două praguri puternic înclinate spre fundul șanțului, la 3 m adâncime în care s-au săpat două gropi de pari ale palisadei de data aceasta, cu pereții dubli (fig. 4/5). Stâlpii peretelui exterior ai palisadei erau groși și fixați într-un șanț săpat mai adânc și mai larg până la 1m spre deosebire de cei ai peretelui interior așa cum se poate observa și pe profilul secțiunii XVII (fig. 4/5). Umplutura cu chirpic incendiat între metrii 11 și 15 ai secțiunii XVII ar putea să aparțină primei faze de construcție ale aceleiași palisade (fig. 4/5).

Fundul șanțului din secțiunea XVII este mult mai larg până la 6,5 m suprapus de două straturi de umpluturi menajere, primul cu cenușă, afânată cu rare resturi menajere, gros de 1m și al doilea care-l suprapune, în grosime de 1,20 m este remaniat și tasat, format după părăsirea așezării. Umplutura cu cenușă, în grosime de 1m cu resturi menajere care suprapune pereții incendiați și prăbușiți ai palisadei constituie o dovadă sigură că așezarea de la "Hanuri" a continuat să fie locuită și după distrugerea palisadei. Numai după ce vom compara materialul arheologic obținut prin săpături și observații stratigrafice clare în așezarea epocii bronzului de la "Hanuri" cu cel descoperit pe fundul șanțului de apărare vom da răspuns și la această problemă a continuității de locuire.

În stadiul actual al cercetărilor nu putem da un răspuns clar dacă comunitățile Verbicioara de pe ambele terase ale pârâului Cârcea "Hanuri" și "Viaduct" au putut conviețui în decursul aceleiași faze Verbicioara I sau cea de la "Viaduct" reprezintă rezultatul roirii populației de la "Hanuri" când șanțul de apărare nu și-a mai avut rolul. Este îndeobște cunoscut că în așezarea de tip Verbicioara de la "Viaduct" se poate urmări întreaga evoluție a acestei culturi începând încă din faza Proto-Verbicioara⁸. Ceștile cu corpul jos, rotunjit, cu toarte ușor supraînălțate și buza puțin lobată (fig.5/1,2,5) de pe

fundul șanțului de apărare de la "Hanuri", reprezintă o formă evoluată a celor din faza Pre-Verbicioara de la Locusteni⁹ și Cârcea "Viaduct" (fig.5/6).

Întrucât ceștile cu toarte puțin supraînălțate (fig.5/1,2,5) au fost descoperite pe fundul șanțului în condiții stratigrafice clare iar cele cu toartă supraînălțată terminate cu proeminențe (fig. 5/3,4,7,8,13,14) în umplutura șanțului de apărare, s-ar putea ca acestea din urmă să aparțină unei etape evolute ale aceleiași faze. Ceea ce știm sigur este că șanțul a fost săpat în prima etapă a acestei faze, adică în etapa ceștilor cu toarta puțin supraînălțată (fig. 5/1,2,5) de tradiție Pre-Verbicioara, adică chiar de comunitatea de la "Viaduct" care și-a întemeiat o nouă așezare pe terasa mai înaltă, ușor de apărat, de la "Hanuri" în condiții istorice mai greu de precizat. Numai așa putem explica întreruperea pentru o scurtă etapă a locuirii de la "Viaduct", adică tocmai în faza de constituire a elementelor caracteristice primei faze a culturii Verbicioara.

După ce evenimentele s-au liniștit în urma incendierii șanțului de apărare, comunitatea de la "Hanuri" revine la vechea așezare de la "Viaduct" și își continuă evoluția așa cum o demonstrează și ceramica¹⁰ legată strâns prin forme și ornamente de cea de la "Hanuri" în sensul că se renunță la ceștile cu toarte supraînălțate terminate cu "ansa lunată", iar motivele rămân în general, aceleași, dar redactate mai complicat¹¹. Nu este exclus ca părăsirea așezării de la "Hanuri" să se fi produs în urma unor presiuni culturale și etnice dinspre sud-vest, de la Gârla-Mare (fig. 8/3,6,7,9) din fazele târzii ale epoci bronzului.

Într-adevăr, procesul de restructurare a formelor de vase de la sfârșitul epocii bronzului s-a putut observa și în așezarea de la Cârcea "Viaduct". Apar noi forme de vase ca ceașca și cupa cu picior inelar (fig. 8/3,5,6a,6b,7,10) și toarta supraînălțată prevăzută cu buton (fig. 8/6a,6b,10) sau vase de mari dimensiuni apropiate ca formă de cele de tip Gârla-Mare (fig. 8/1,9).

În ornamentarea vaselor continuă să se combine motive sau registre și metope de motive tipice culturii Verbicioara ca: șiruri de triunghiuri alungite cu spațiul interior hașurat, de romburi de asemenea, hașurate și dispuse în metope, benzi liniare, combinate cu cercul solar și cârligul spiralic, tipic ceramicii culturii Gârla-Mare (fig. 8/9). Meandru (fig.8/6) și cercul solar (fig. 8/3,9) sunt cele mai frecvente. Însă, majoritatea motivelor folosite pe noile forme de vase sunt tipice culturii Verbicioara care își au originea pe vasele și ceștile descoperite pe fundul șanțului de apărare de la Cârcea "Hanuri" (fig.5,6) cât și din așezare (fig.7/1-13).

Insistăm asupra acestui lucru deoarece, în ultima vreme se vehiculează ipoteza existenței, la sfârșitul epocii bronzului a unui aspect cultural denumit Govora- Sat - Fundenii Doamnei, fără să se uite că acesta s-a format, mai întâi, în mediul culturii Verbicioara chiar în zona centrală a Olteniei cu influențe binefăcătoare ale culturii Gârla Mare.

Șirul triunghiurilor redactate simplu pe sub buza ceștilor sau cupelor (fig.8/3,5,8,10) este motivul cel mai frecvent folosit în șiruri paralele sau combinate cu alte motive incizate pe toate formele de vase descoperite, de asemenea, pe fundul șanțurilor de apărare de la "Hanuri" (fig. 5/1,2,8,9,11,14; 6/2,3-5,11; 7/3,5-9,11,13).

Șirurile de romburi hașurate sau cruceate este un motiv la fel de frecvent în așezarea de la "Hanuri" (fig. 6/7,8; 7/10,11,13) ca și pe vasele din fazele finale ale culturii Verbicioara (fig. 8/9).

Benzile de linii incizate orizontal sau vertical combinate în cele mai multe cazuri, și cu alte motive, sunt întâlnite pe toate formele de vase descoperite de asemenea, pe fundul șanțului de la "Hanuri" (fig. 5/9,11,14; 6/1-8,11; 7/2,4,5,6-13) care s-au perpetuat și pe vasele din ultima fază a culturii Verbicioara (fig. 8/5,8,9).

Șirul punctelor înțepate, ornament frecvent pe ceștile și cupele din ultima fază ale acelei culturi de la "Viaduct" își au originea de asemenea, pe toartele de cești și vasele descoperite pe fundul șanțului sau în așezarea de la "Hanuri" (fig. 5/14; 6/3,5,9,10). Canelura, însoțită de motive incizate s-a întâlnit, doar, pe un singur fragment ceramic descoperit tot în așezarea de la "Hanuri" (fig. 7/4a, 4b).

Identificarea șanțului de protecție la marginea de nord a așezării de tip Verbicioara, faza III, de la "Viaduct" (fig. 1; 4/6,8) constituie o dovadă în plus că acesta a fost săpat de comunitatea provenită de la "Hanuri" obișnuită cu acest sistem de protejare a așezării, în cazul de față, de animale sălbatice.

El are o formă curbă (fig. 1) și este de dimensiuni reduse: gura largă de 3,5 m și adâncimea de 1,5 m (fig. 4\6). Pe fundul șanțului s-au descoperit fragmente ceramice și un pandantiv de piatră, perforat (fig. 8\2), specifice ultimei faze a culturii Verbicioara.

Cele 3 vetre amenajate, în apropierea șanțului (fig. 8\7) reprezintă nivelurile de locuire ale așezării culturii Verbicioara în așezarea de la "Viaduct".

În sprijinirea acestor ipoteze este necesară continuarea săpăturilor, cu observații stratigrafice clare, mai ales în așezarea de la "Hanuri" unde săparea șanțului prevăzut cu palisadă a reprezentat, într-adevăr, un monument istoric important, de explozie demografică și culturală, obișnuit la nașterea fiecărei civilizații, în cazul nostru, al culturii Verbicioara cu urmările amintite mai sus.

Cronologic, așezarea culturii Verbicioara de la Hanuri, în speță ceramica de pe fundul șanțului de apărare, ar corespunde fazei mijlocii a culturii Hatvan¹², Füzesabony din N. V. Ungariei¹³, Vatyá II¹⁴, Toszeg¹⁵ etc. și posterioară așezărilor de la Dobra¹⁶, Gruia¹⁷, Breznița Ocol¹⁸, Crivina¹⁹, Ponoarele²⁰, Mărăcine²¹, Padea²² și Orodel²³ etc.

Dar despre corespondențele culturale și cronologice ale descoperirilor de la Cârcea "Hanuri" și "Viaduct" vom reveni cu ocazia prezentării ceramicii din ambele așezări de la Cârcea.

LISTA FIGURILOR

Fig. 1. Cârcea "Viaduct", plan general.

Fig. 2. Cârcea "Viaduct", 1-3, profilurile șanțurilor de protecție; 4- vetre; 5- planul șanțului de protecție; 6-10- ceramică pictată.

Fig. 3. Cârcea "Viaduct", 1,2- profilul și planul șanțului de protecție.

Fig. 4. Cârcea "Hanuri", 1- plan general; 2- planul șanțului de apărare; 3-5- profilurile șanțului de apărare; Cârcea "Viaduct", 6- planul șanțului de protecție; 7- vetre; 8- planul șanțului.

Fig. 5. Cârcea "Hanuri", 1-5, 7-14- ceramică din faza Verbicioara I; Cârcea "Viaduct", 6- ceașcă din faza ProtoVerbicioara; 15- Cernavoda III.

Fig. 6. Cârcea "Hanuri", 1-9- ceramică de pe fundul șanțului (Verbicioara I); 10-11- din așezare.

Fig. 7. Cârcea, "Hanuri", 1-13- ceramică din faza Verbicioara I.

Fig. 8. Cârcea "Viaduct", 1,3-10- ceramică din faza Verbicioara III; 2a,2b- pandantiv de piatră din faza Verbicioara III.

NOTE

¹ Marin Nica, Drobeta, VII, 1996, pl. 5/6,7.

² Corneliu Mateescu, Materiale, IX, 1970, p.73, pl.III.

³ D. Berciu și colaboratori, SCIV, I-II, 1971, p.232.

⁴ Dinu V. Rosetti, Sebastian Morintz, Materiale, VII, 1958, p. 196; idem. Materiale VIII, 1960, p. 67.

⁵ Eugen Comșa, *Istoria comunităților culturii Boian*, București, 1974, p.134, pl. 45; p. 130, fig. 39.

⁶ D. Berciu, *Contribuții la problemele neoliticului din România*, București, 1969, p. 164, fig. 39.

⁷ Marin Petrescu Dâmbovița, Adrian C. Florescu, Materiale VI, 1959, p. 153, 154, 158.

⁸ Marin Nica, op. cit. p. 18, 19, pl. 2-5.

⁹ *Ibidem* pl. 4 / I, 3, 6.

¹⁰ *Ibidem* pl. 8 / 1-5, 8, 9, 10.

¹¹ *Ibidem*.

¹² Nandor Kalicz, *Kulturen der Frühbronzezeit des Karpatenbeckens und Nordbalkans*, Belgrad, 1984, I, pl. III/1-3.

¹³ Emily Schalk, P. Z. 69, Band. 1994, Heft 2, p. 159, pl. 4, 7/5, 10/1, 40/6; T. Kovacs, *Kulturen der Frühbronzezeit...*, pl. LXV/2,6,9.

¹⁴ Idem, pl. LXI/1-3.

¹⁵ Emily Schalk, Dacia, 25, 1991, pl. 8/101-104.

¹⁶ G. Crăciunescu, *Die Kulturen der Bronzezeit in dem gebiet des eiseren Tores*, Buc. 1998, p. VIII/1-4, IX/1-3.

¹⁷ *Ibidem*, pl. X/1,5.

¹⁸ *Ibidem*, pl. X/2.

¹⁹ *Ibidem*, pl. X/3.

²⁰ *Ibidem*, pl. X/5.

²¹ M. Nica, op. cit.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*.

CÂRCEA "Viaduct" PLAN GENERAL

Legendă:

- IIIIIIIIII - CALE FERATĂ
- - - - - LIMITA TERASEI
- - - - - SÂNT NEOLITIC
- - - - - SÂNT EPOCĂ BRONZULUI
- ▨ - LOCUIŢĂ CU CERAMICĂ PICTATĂ
- ▨ - LOCUIŢĂ VINCA DUDREŢI
- ▨ - COMPLEX GUMELNITA
- ▨ - LOCUIŢE DACO-ROMANE

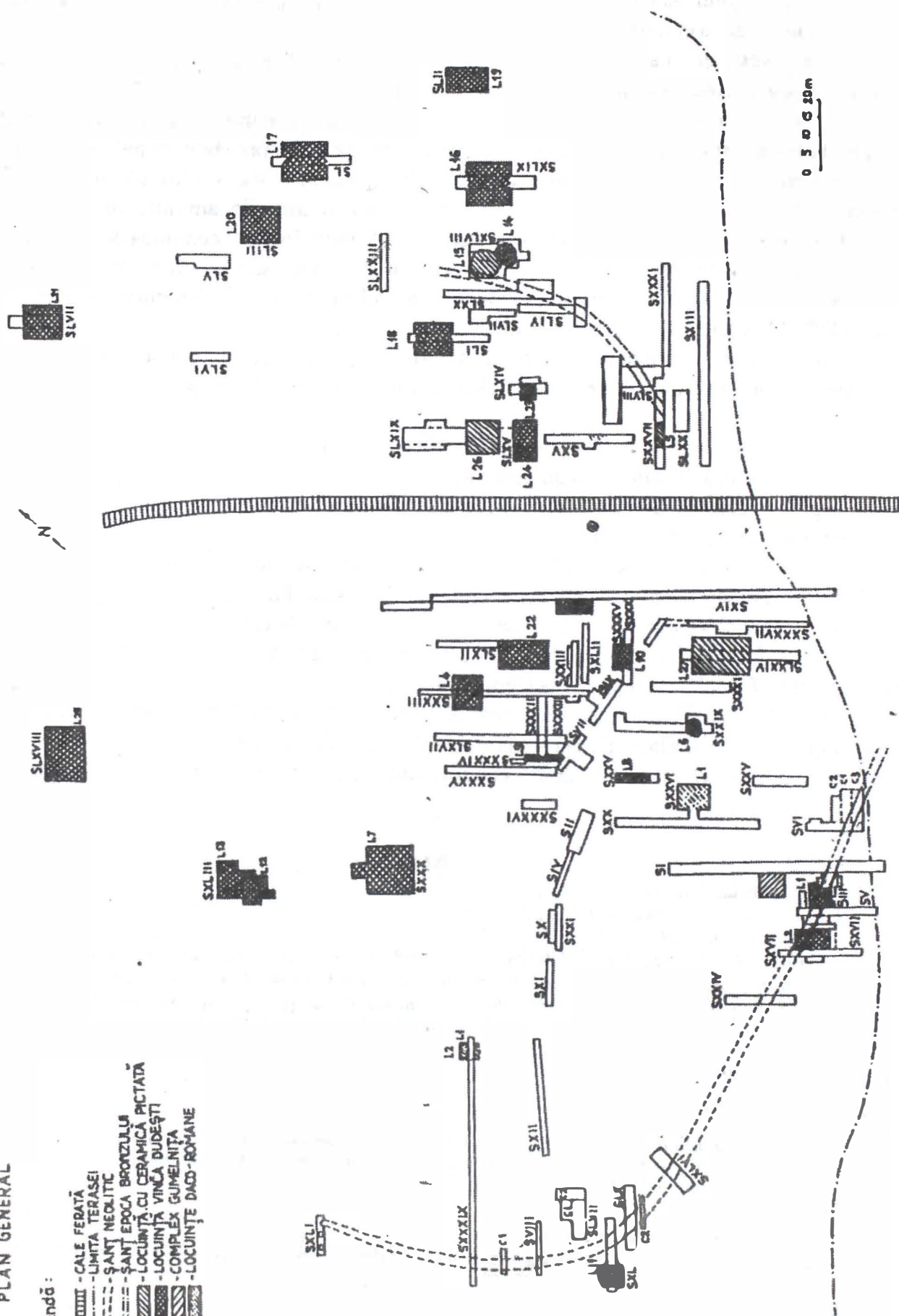
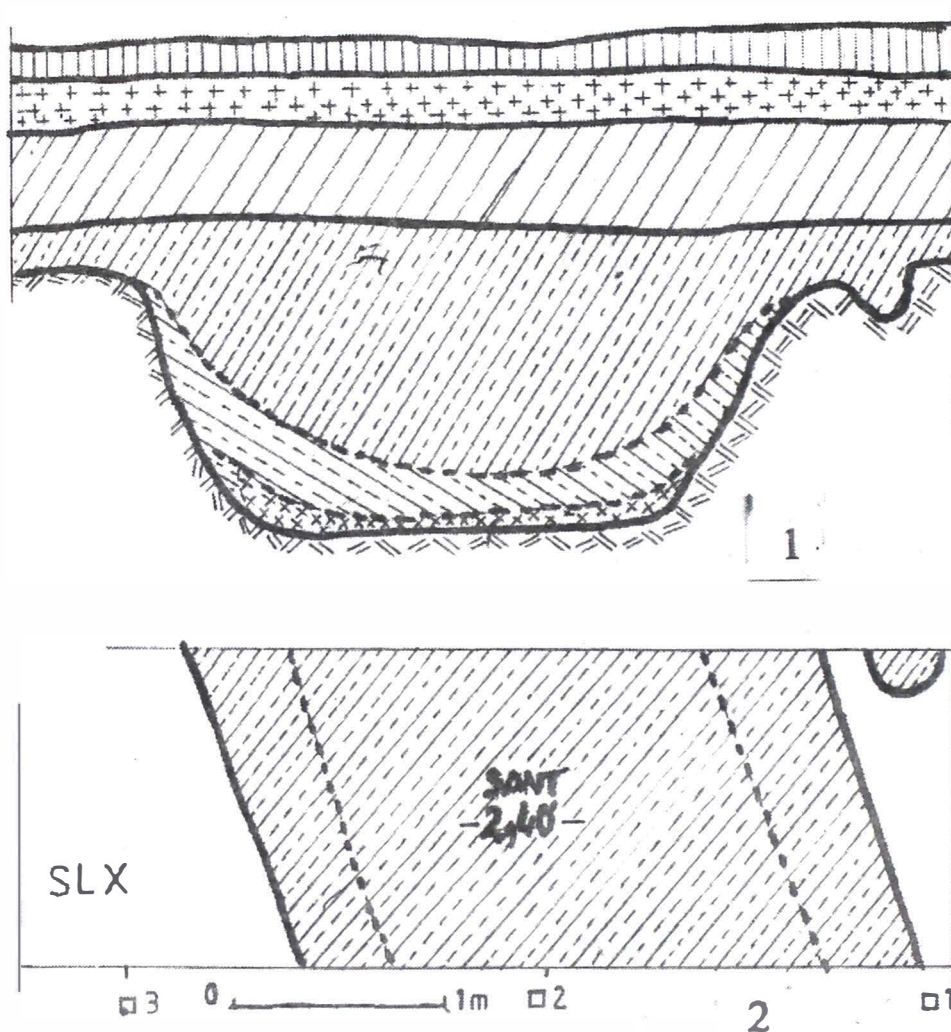

Fig. 1

CÂRCEA VIADUCT 1990 PLANUL ȘI PROFILUL ȘANTULUI DE PROTECȚIE DIN SLX

- LEGENDĂ :
	-STRAT VEGETAL CENUȘIU		-STRAT NELOCUIT GALBUI
	-STRAT DACO-ROMAN ȘI EPOCA BRONZULUI CENUȘIU		
	-STRAT NEOLITIC VINȚA - DUDEȘTI		
	-STRAT NEOLITIC CIOCOLATIU ÎNCHIS		
	-STRAT NEOLITIC CIOCOLATIU CÂRCEA III C		
	-STRAT CIOCOLATIU DESCHIS		
	-STRAT UMPLUTURA MARONIE GALBENĂ		
	-STRAT UMPLUTURA CENUȘOASĂ		

Fig. 3

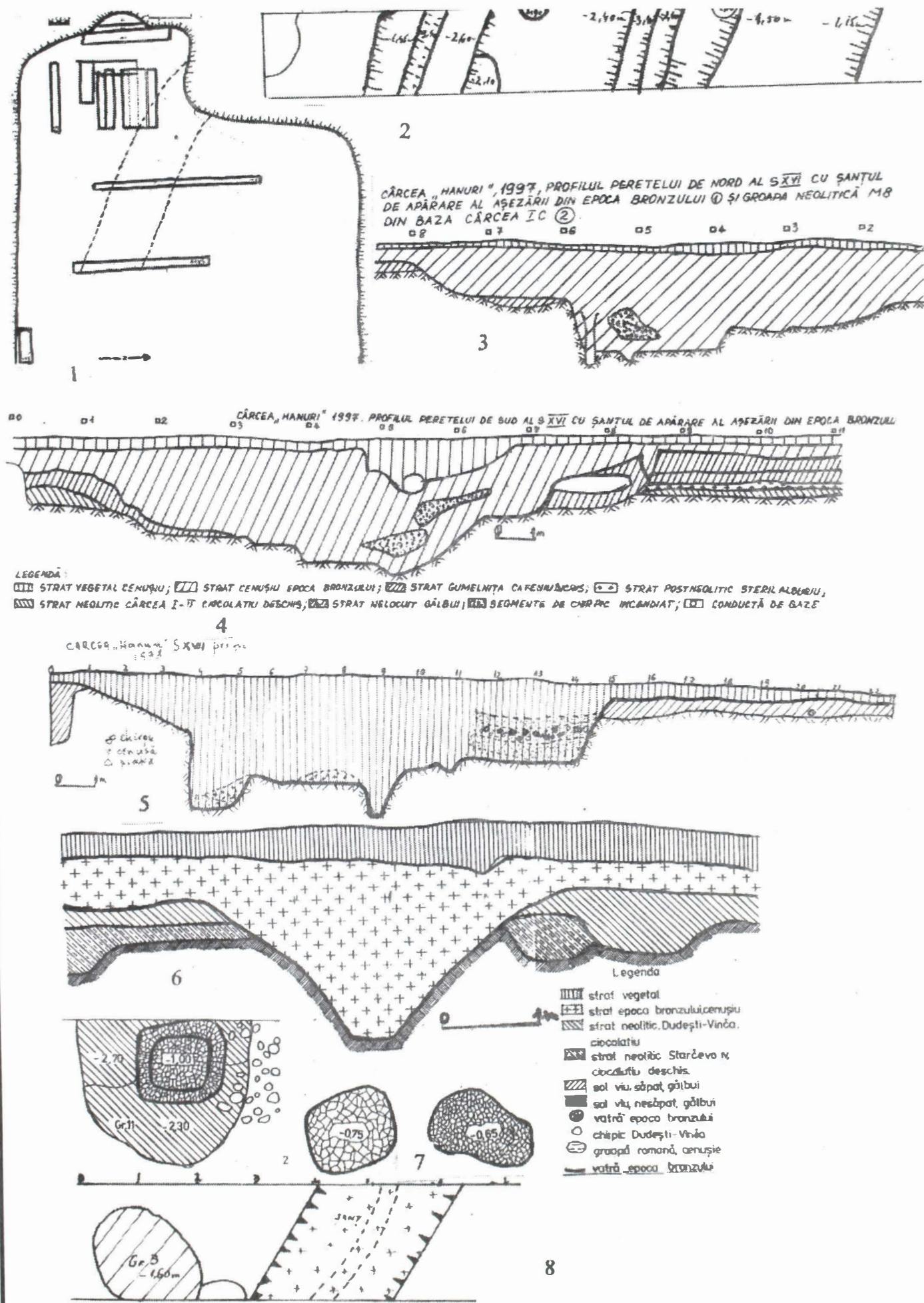

Fig. 4

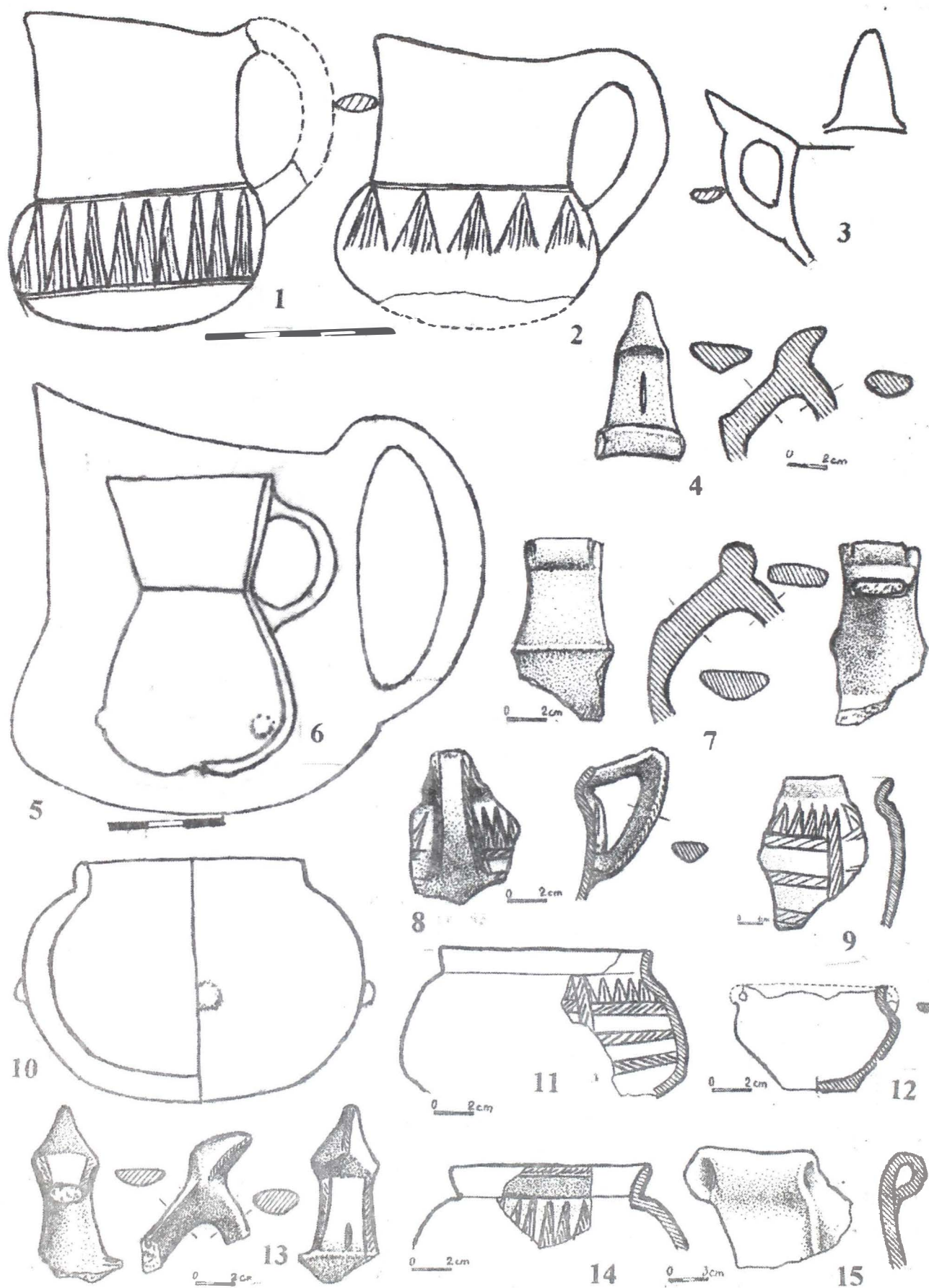

Fig. 5

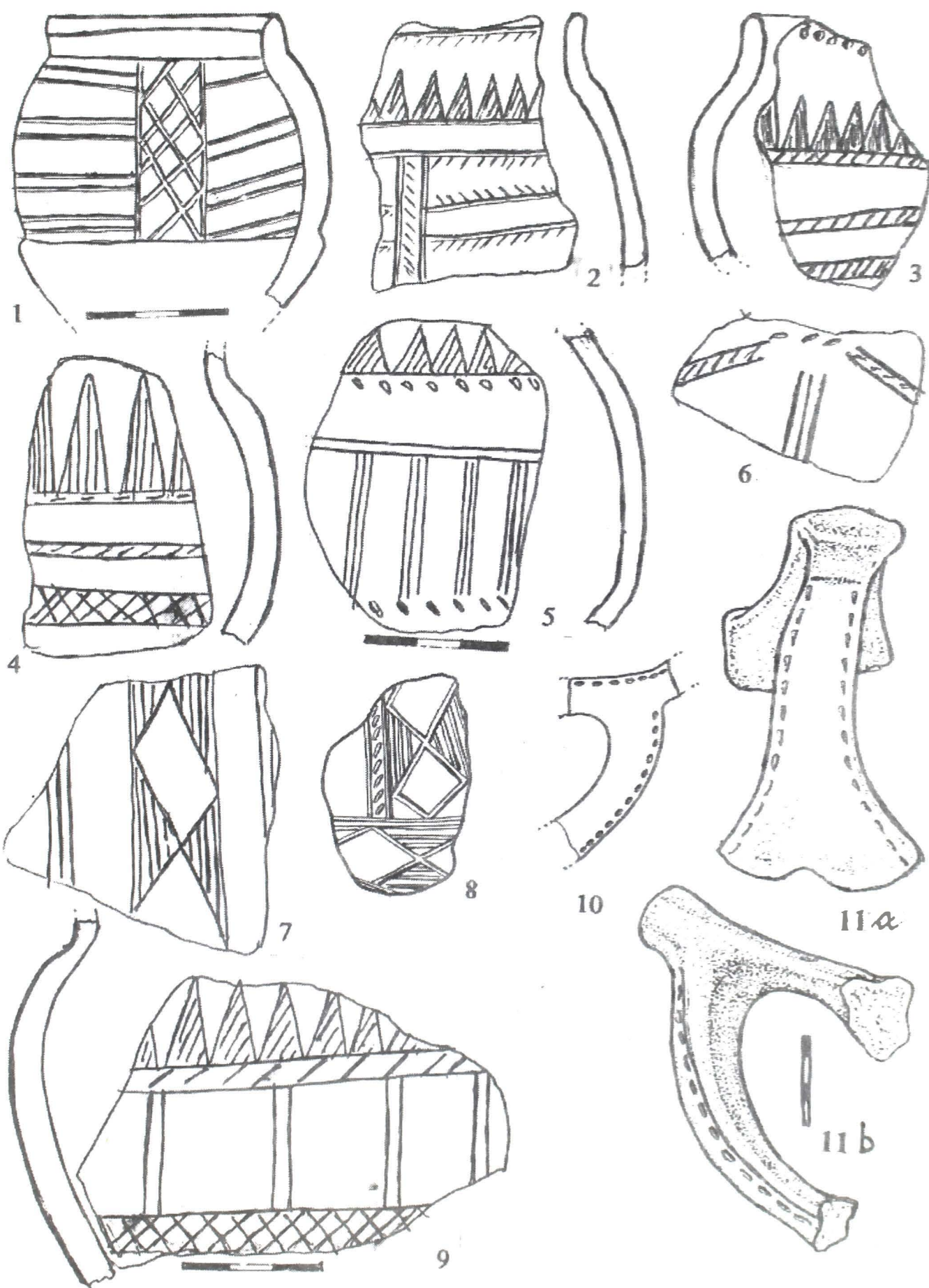

Fig. 6

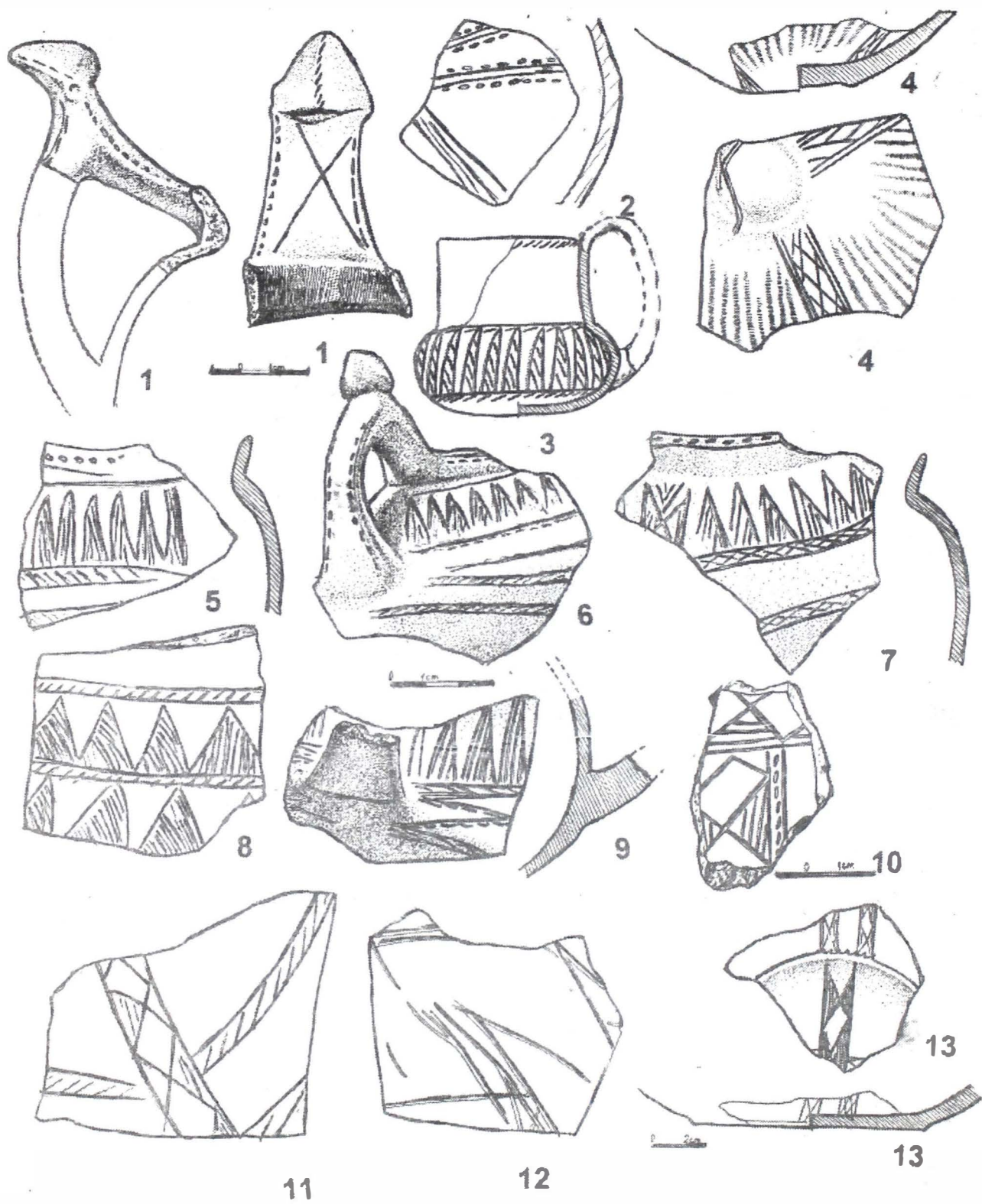

Fig. 7

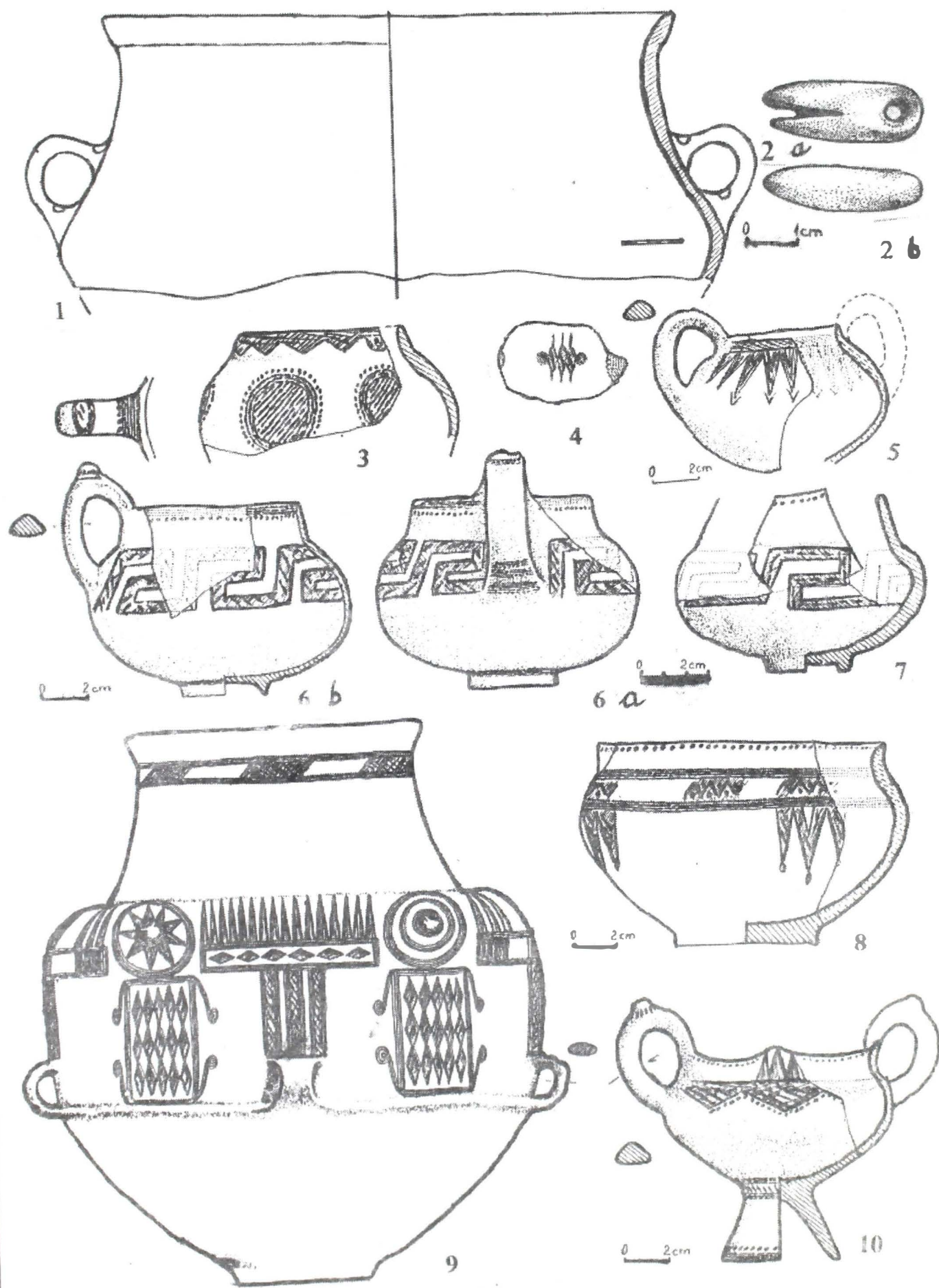

Fig. 8